

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Dir

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Janusova politika republike Avstrije

MISLI OB HIRTENBERŠKI OBOROŽEVALNI AFERI.

Od trenutka, ko je v Avstriji izgubila socialna demokracija upliv in tudi soupliv na notranjo in zunanjo politiko države, so se opažale neke zunanje politične tendence te naše severne sosedice, ki so kazale na to, da in do neke mere tudi skrivnostno koketiranje s fašistično Italijo. V javnost so prodrli samo nekateri pritajeni glasovi, tembolj so pa govorili mnogi sicer nerazločljivi znaki. Pektiranje heimwehrovcev, vsaj neke njihove skupine, z Italijo, je bilo čisto vidno. Potem so prišli neki misteriozni obiski in akti pokojnega dr. Seipla ter za njim raznih drugih desničarskih državnikov. Lansko leto so pa prišli na vrsto še vidnejši dogodki: obiski v Italiji, tajni sestanki med Avstrijci, Italijani in Madžari na Dunaju in v Budimpešti itd. Takrat se je o tem in o tem mnogo šušljalo in nekaj tudi pisalo. Namizavalo se je na resignacijo na Južno Tirolsko, na skupno akcijo za revizijo in še na druge podobne reči. Gotovosti pa vendar ni bilo. Dunaj je vse zanikal in kazal napram svetu, zlasti Franciji, in mali antanti dobrodušno lice strogega neutralca, ki mu vse okoli njega ni nič mar in mu je alfa in omega le lastna gospodarska prosperiteta.

S takim obrazom so šli avstrijski državniiki tudi v Ženevo moledovat k Društvu narodov za novo posojilo. Dollfusov govor na kongresu krščanskih socialcev, odnosno njihove kmečke zveze v Solnogradu, ki je vnesel neko vidno disharmonijo, je bil v evropskem tisku skoraj prezrt in celo najbistvo vidnejši in vinarji in politiki zapada so videli v njem le »taktično potezo« za izsiljenje čimsko-rajne odločitve glede nove finančne pomoči. In res, ko je šlo za izmoledovanje novega posojila, je dala Avstrija v Baslu Lokarno, Ženevi in Parizu razne lepe izjave o »pustitvi« »Anschlusa« in strogi neutralnosti napram vsem akcijam revizionistov v srednji Evropi, posebno v Podonavju. Francija je vsemu temu brez pogojno verjela, kakor Avstriji sploh rada verjane že vsa leta po svetovni vojni. Njej gre le za preprečitev »Anschlusa«. Ta je v Parizu tisti bavbar, ki se za vselej kadar se pojavi, silno prestraši in takoj odklenejo Avstriji svoje srce in — blagajne.

Tako so storili tudi ob koncu lanskega leta, ko so izposlovali Avstriji novo posojilo Društva narodov, za katero so sa-

mi prevzeli največji del garancije in emisije. Prav istočasno pa, ko so v Parizu zopet napravili tako širokogrudno gesto in so si globoko oddahnili, češ, zopet smo glede Avstrije za nekaj let lahko mirni, so prispele prve vesti o misterioznih pošiljstvih italijanskih bojnih letal Madžarski — preko Avstrije! Svetovni tisk je to sicer registriral, a skoraj brez komentarjev. Dejala se je, da ni gotovo, kakšni in čegavi so ti aeroplani in da »Avstrija pač nič ne more za to, če kdo nenajavljen leti preko njenega ozemlja.« To bi moglo tudi res biti tako, dasi smo mi že takrat dvomili, da na Dunaju nič ne vejo za te polete. No, in sedaj je prišlo še vse huje: transporti italijanskih pušk in streljav na Madžarsko po avstrijskih zveznih železnicah ter preko tovarnen v Hirtenbergu in Steyru, torej nič več »po zraku«. Svet je postal naenkrat vse bolj pozoren. Napravile so se celo demarše na Dunaju, v pričakovanju seveda, da bodo g. Dollfuss in njegovi vladni tovariši dejali, da za vse to nič ne vejo. Pa se ni zgodilo tako. Dunajski odgovor je bil tako zmeden in sestavljen v tako veliki zadregi, da je prav z zanikanjem priznal, da oborožuje Italija Madžarsko z vednostjo in pasivnim privoljenjem Avstrije.

Ta dogodek je bolj kakor vsi dosedanj dokazal, da vodi avstrijska republikanska vlada prav tako dvorezno politiko, kakor jo je njena prednica monarhistična. Za široki svet in posebno Francijo in Društvo narodov ima en obraz, za revizioniste Nemce, Italijane in Madžare pa drugega. Zaenkrat še ni mogoče izreči dokončne sodbe, ali dela Avstrija tako zato, ker je dejansko popolnoma na strani onih, ki rušijo sedanje stanje, ali pa dela to samo zaradi tega, da se nikomur ne bi zamerila in bi si ohranila za bodočnost na obe strani odprta vrata? Poznavalec dunajske mentalitete bi skoraj dejal, da je bolj verjetno drugo. Cincanje je najzanimivejša lastnost te mentalitete, ki je razglašala tudi bivšo dvojno monarhijo. Toda časi so sedaj taki, da ni mogoče prižgati lučk hkrati Bogu in satanu. Zato je igra Avstrije nevarna pred vsem za njo samo. Ostala bi lahko med dvema stoloma, to pa ne bi bilo prijetno za državo, ki je že od samega svojega nastanka varjena živeti — na tuj račun!

Deželne volitve v državi Lippe-Deimold

SOCIALNI DEMOKRATI IN NARODNI SOCIALISTI PORASTLI RAZDE-LITEV POSLANSKIH MANDATOV.

BERLIN, 16. januarja. Včeraj so bile v zvezni državi Lippe-Deimold deželnozborske volitve. Udeležba je bila dopoldne zaradi slabege vremena zelo majhna. Šele popoldne so prihajali volilci na volišča v večjem številu. Tudi volilna propaganda ni bila tako ostra kakor pri prejšnjih volitvah. V splošnem je nedelja potekla mirno. V Brańsu so streljali za nekimi zidom skriti narodni socialisti na pristopajočih Reichsbannerja ter enega nevarno, dva pa lažje ranili. V Gelsenkirchu je na bil ranjen neki narodni socialist. Nadaljnji nemiri so bili tudi v Salzbrennu, kjer pa so odnesli pristajši raznih strank iz spopadov le neznatnejše poškodbe.

DETMOLD, 16. januarja. Po uradnem poročilu o izidu včerajšnjih volitev so dobili: socialni demokrati 29.735 (pri državnoborskih volitvah 6. novembra leta 1927) nemška ljudska stranka 4352 (3628), nemški nacio-

nalci 5923 (9414), lipiška deželna zveza 700 (510), komunisti 11.024 (11.601), državna stranka 828 (558), narodni socialisti 38.844 (33.038), katoliška ljudska stranka 2531 (2459), evangeličanska skupina 4610 (4079).

Mandat v deželnem zboru zvezne države Lippe-Deimold se razdele po izidu sledeče: socialni demokrati 7 (9), nemška ljudska stranka 1 (3), nemški nacionalci 1 (3), lipiška deželna zveza 0 (1), komunisti 2 (1), državna stranka 0 (1), narodni socialisti 9 (0), katoliška ljudska stranka 0 (0), evangeličani 1 (0) poslancev.

SPREJEM AMNESTIRANIH EMIGRANTOV.

SOFIJA, 16. januarja. V bolgarski restoraciji se vrše za sprejem amnestiranih bivših zemljedelskih ministrov, ki bodo prisneli iz emigracije 24. januarja, velike priprave.

Nemčija zahteva redno vojsko

POMEMBEN GOVOR DRŽAVNEGA KANCELARJA. UVESTI SE MORA SPLOŠNA VOJAŠKA OBVEZNOST.

BERLIN, 16. januarja. Pri včerajšnji slavnosti ustanovitve države, ki jo je priredil Kyffhäuserbund v tukajšnji sportni palači, je govoril tudi državni kancelar general v. Schleicher. Njegov govor se je nanašal pretežno na vprašanje nemške oborožitve. Von Schleicher je dejal, da je imela bivša nemška vojska za Nemčijo neprecenljive zasluge in je zato prepoved oboroževanja zadela vsakega Nemca najgloblje. Nemcu je že v krvi iz pradenih časov, da se čuti svobodnega samo takrat, če sme nositi orožje. Sovražniki Nemčije so zaradi tega dobro vedeli, da jo bodo s prepovedjo oboroževanja najbolj ponižali. Nemčija je postala s tem država druge vrste. Vsa stremjenja so sedaj usmerjena k velikemu cilju, da se nemškemu narodu zopet vrne popolna suverenost tudi Nemška državna vlada ne bo nikoli glede oboroževanja.

podpisala nobene razorožitvene pogodbe, ki ne bo odstranjevala krivice, ki je bila v tem oziru storjena nemškemu narodu. Sicer pa zahteva nemški narod le enako varnost kakor vsi drugi. Najvažnejši smoter mora biti zato sedaj zopetna uvedba splošne vojaške dolžnosti. Spremenjeni časi pa seveda zahtevajo tudi spremembo oblike, zato misli vlada, da bi se morala nemška vojska obnoviti v obliki milice. Naj bo pa oblika te nove vojske že kakoršnakoli, gojila bo vedno duha najstrožje disciplinarnosti in iskrenega tovarštva.

Slavnosti so se udeležili poleg državnega kancelarja tudi državni predsednik von Hindenburg, mnogi ministri in visoki zastopniki oblasti, bivši prestolonaslednik ter princ Eitel Friedrich. Državnemu predsedniku so bile prirejene v palači in pred njo navdušene ovacije.

Silen mraz po vsej Evropi

PADANJE TEMPERATURE V FRANCII. POMANJKANJE KURIVA V NEMČIJI. SNEG V ROMUNIJI IN LED NA DONAVI.

PARIZ, 16. januarja. Že nekaj dni imajo v Franciji silen mraz. Zdračna temperatura je padla na 9 stopinj pod ničlo. Po sedanjih poročilih sta zmrznila dva delavca.

BERLIN, 16. januarja. Z ozirom na silen mraz, ki je nastal v Nemčiji, so skoro vse zaloge goriva popolnoma skopnele. Gorivo bi zadostovalo po dosedanjih računih kvečjemu še za 10 dni. Vsak dan doživljajo trgovine s kurivom silen naval strank, ki bi se rade preskrbele s kurivom. Prodajalci kuriva so naslavili na vlado prošnjo, da bi poskrbela pravčasno za zadostno preskrbo Berlina.

BUKAREŠTA, 16. januarja. V vsej Rumuniji je ostra zima. Snežni metež je tak, da je padlo v nekaterih krajih nad 6 metrov snega. V posameznih pokrajinah države se vzdržuje zasilen promet z največjim naporom le še na velikih dr-

žavnih cestah, dočim je ves ostali promet popolnoma ustavljen. Po dosedanjih poročilih je zmrznilo v vsej državi nad 100 oseb. V posebno obupnem položaju je mesto Sulina, ki leži ob istoimenskem ustju Donave. Donava je zamrznila vseprek in je pokrita z debelo ledeno skorjo. Sneg je potrgal vse telefonske in brzojavne proge, tako da je mesto popolnoma odrezano od sveta. Pravkar je nastopilo v mestu občutno pomanjkanje živil in kuriva. Vlada je poslala na pomoč dva državna ledolomilca, ki pa si zama prizadevata prebiti se do mesta skozi ledeno skorjo, ki dosega mestoma debelost nad 4 metre in je vse razstreljevanje brezuspešno.

BEOGRAD, 16. januarja. V Beogradu je včeraj nastala ostra zima. Živo srebro je padlo na 8 stopinj znižja pod ničlo. Donava je pričela zamrzovati.

Seja finančnega odbora

BEOGRAD, 16. januarja. Danes ob 10. uri dopoldne se je sestal v narodni skupščini plenum finančnega odbora, da bi se posvetoval o državnem gospodarstvu in proračunu za leto 1933/34. V uvodu v razpravo je podal obširen ekspozé o finančnem in gospodarskem položaju države finančni minister dr. Djordjević. V času poročila minister še vedno govori.

Napad na vlado Paula Boncourja

PARIZ, 16. januarja. Znan francoski publicist Henry de Kerlisse napada v »ECHO de Paris« vlado g. Paula Boncourja in pravi: »V teku zadnjih treh tednov je vsaka avtoriteta vlade popolnoma izgubila, namesto nje pa se je pojavila močna forma sindikalizma in kot nadomestilo za privatno iniciativo kolektivizem. Vsaki vrsti anarhizma in kolektivizma ustvarja vlada ugodna tla s svojim nevarnim položajem in s svojimi pogubnimi finančnimi načrti. G. Paul-Boncour se more kaj slabo ponašati s pričetkom dela svoje vlade. On bi bil moral obrestovati svoje oblasti kreniti na desno. Stori je nasprotno in je krenil na levo. Namesto

da bi posnemal Macdonalda — zatrjuje se namreč, da se je na to dolgo pripravil, ko je čakal, da pride do oblasti — si je vzel za vzor Kerenskega. Kam nas to vodi, gospod Paul Boncour?»

Hitler in Strasser

PARIZ, 16. januarja. Iz Berlina poročajo: Glavni organ zemljedelcev »Kreuzzeitung« trdi, da je stopil Adolf Hitler potom svojega osebnega tajnika v zvezo z Gregorjem Strasserjem, da bi dosegel pomirjenje s tem uglednim disidentom in bivšim ideologom nacionalsocialistične stranke. Čeprav Strasser ne odklenja teh razgovorov s Hitlerjem, se v dobro poučenih krogih vendar sodi, da je le malo verjetno, da bi se oboje zgodilo.

655 POLITIČNIH UMOROV V SOFIJI.

SOFIJA, 16. januarja. Po podatkih uradne statistike je bilo izvršenih na sofijskih ulicah v preteklem letu nič manj kakor 655 političnih umorov.

NOVI SPOPADI V BARCELONI.

BARCELONA, 16. januarja. Včeraj jutraj so v mestu izbruhnili novi nemiri in neredi. V predmestju Sance so se spopadli uporniki z meščansko gardo. Na bojišču je obležalo večje število mrtvih in ranjenih.

Dnevne vesti

Dvajset let Legatove šole. Včeraj dopoldne je v svojih prostorih proslavil Antona Rudolfa Legata enoletni trgovski tečaj v Vrazovi ulici 20-letnico svojega obstoja. V okrašenih učilnicah so se zbrali ob 11. uri dopoldne nekateri zastopniki javnosti med njimi upokojeni gimnazijalski ravnatelj g. dr. Josip Tominšek, bivši narodni poslanec g. Franjo Žebot in drugi ter večje število absolventov in absolventk Legatovega tečaja. Proslavo so otvorili gojenci, ki so zapeli »Lepa naša domovina«, nakar je lastnik tečaja g. Legat podal daljše in izčrpno jubilejno poročilo zavoda. Dejal je, da je v dvajsetih letih absolviralo tečaj okrog 3000 gojencev, ki so se praktično izobrazili za življenje in prišli tako do kruha. Nato so gojenci in bivši absolventi čestitali lastniku tečaja in mu izročili lepo diplomo. Končno je spregovoril in čestital g. Legatu še ravnatelj g. dr. Tominšek. Gojenci so zapeli državno himno in jubilejna slovesnost je bila okrog 13. ure zaključena. Brzojavne in pismene pozdrave so poslali ministrstvo trgovine in industrije, načelnik Korenić; banska uprava dr. Marn, knezoškof dr. Karlin, zadružni inspektor Založnik, razne trgovske šole itd.

Nov grob. Davi ob 3. uri je umrla po daljši in mučni bolezni v 50. letu starosti žena vpokojenega stražmojstra ga. Agata Šainova. Pogreb blage žene in skrbne slovenske matere bo v sredo 18. t. m. ob 15. uri iz mrtvašnice na pobeškem pokopališču. Bodi ji lahka zemlja slovenska, žalujočim preostalim pa naše iskreno sožalje!

Iz železniške službe. Premeščeni so: Ivan Koren iz Šostanja v Savski Marof, Marija Ungerjeva iz Novega mesta na Pragersko, Jakob Vrečko iz Kotoribe v Šostanj, Albin Zakotnik iz Sevnice v Št. Ilj, Alojzij Čolnik iz kurilnice Maribor v Prevalje, Juraj Perdija-Mušin iz Semiča v Grobelno, Rupert Purgaj iz Št. Ilje v Pesnico, Peter Šlegel iz Dravograda v Stično, Andrej Bahun iz Metlike v Maribor, Jakob Kavčič od zastopstva državnih železnic iz Postojne v Kotoribo, Fr. Windisch iz Maribora na Pragersko in Viljem Seibitz iz Ormoža v Dravograd.

Iz banovinske službe. Imenovani so: za ekonoma pri javni bolnišnici v Murski Soboti Josip Šušteršič, za primarija v peti položajni skupini pri bolnišnici v Slovenjgradcu dr. Vinko Železnikar, dnevnikač Jakob Pihler pa je imenovan za služitelja pri banovinski trsnici in drevnici v Pekrah.

Nove krušne cene. Z današnjim dnem se je podražil kruh za 50 par pri kilogramu. Odslej bo veljal kilogram črnega kruha 4 Din, belega pa 4,50 Din. Mariborski peki so podražili kruh iz razloga, ker je v zadnjem času poskočila cena moki za 80—90 par pri kilogramu, poleg tega pa morajo plačevati še 3 odstotni poslovni davek.

Za Pomožno akcijo mesta Maribora so darovali: Zlata Brišnikova, trgovka 100 Din, »Rotary« klub 2000 Din, Leon Dolgovski, hišni posestnik 200 Din, Jožef Tscheligi, pivovarnar 1000 Din, uradnišvo tvrdke Hutter in drug 772,50 Din, mestni uslužbenci za mesec januar 4929 Din, uradnišvo davčne uprave 135 Din, uradnišvo poveljstva policijske stražnice 281,50 Din, uradnišvo postaje Maribor, koroški kolodvor 441 Din, učiteljsvo deške meščanske šole 150 Din, uradnišvo pošte Maribor I. 394 Din, uradnišvo glavnega oddelka finančne kontrole 285 Din, delavci mestnega elektriškega podjetja 120 Din, uradnišvo kurilnice državnih železnic 644,50 Din, osebje postaje Maribor glavni kolodvor 3.589 Din in uslužbenci tvrdke »Karo« 400 Din. Vodstvo Pomožne akcije se vsem darovalcem iskreno zahvaljuje!

Mariborski teden ob stalni instituciji! Upravni odbor Mariborskega tedna je izdelal zadružna pravila, o katerih bo razpravljala na svoji prihodnji seji, ki bo v ponedeljek 16. t. m. v mestni posvetovalnici.

Pogrešan izseljenec. Okrožno sodišče v Mariboru je uvedlo postopanje, da se proglasi za mrtvega Josip Florjančič, posestnik v Kočni, ki se je leta 1904 izselil v Ameriko. Leta 1908 je zadnjič pisal iz St. Louisa, od tedaj pa ni več glasu o njem.

Problemi mariborske okolice. Pod tem naslovom smo priobčili v novoletni številki članek, katerega četrti odstavek s Pobrežja naj se glasi: Društvo nam ne manjka. Imamo Sokola, Rdeči križ, »Zarja«, Pogrebno društvo, Kolesarsko društvo in krajevno organizacijo JRKD. Zelo agilni je Rdeči križ, ki nam pomaga lajšati bedo. Za Miklavževo je bilo obdarovanih 145 otrok. Tudi gasilci so dobro organizirani in vselej pripravljeni na pomoč!

Proti ali za priključitev? Pobreški občinski svet se bo sestal v sredo 18. t. m. ob 15. uri k izredni seji, na kateri bo razpravljala o inkorporaciji pobreške občine k mestni.

Službeni list dravske banovine objavlja v letošnji 4. številki: zakon o sedežih in teritorialni pristojnosti apelacijskih sodišč; zakon o spremembi uvodnega zakona za zakonik o sodnem postopanju v civilnih pravih in zakona o ureditvi rednih sodišč; zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o podpori onim, ki jim primanjkuje hrane; uredbo o ureditvi izplačevanja vlog pri poedinah denarnih zavodih; nadalje načrt za deveto amortizacijo obveznic loterijske dva in pol odstotne rente za vojno škodo za proračunsko leto 1932-33 ter nekatere razglase banske uprave.

Nov tolmač nemškega jezika. Ljubljansko višje deželno sodišče je imenovalo profesorja Franca Aliča za tolmača nemškega jezika pri okrajnem sodišču v Ptuj.

Ljudska univerza v Mariboru. Danes v ponedeljek 16. januarja ob 20.15 predava na podlagi sklopičnih slik g. univ. docent dr. Seliškar o Vietnami, največji jami Jugoslavije. V petek 20. t. m. govori dr. Turma o Beneških Slovencih.

Povečanje mariborske tekstilne industrije. Mariborska tekstilna tvornica d. z. o. z. v Melju namerava premestiti svojo tkalnico, ki jo ima v Varaždinu, v Maribor. V tkalnici je zaposlenih okrog 300 delavcev. S premostitvijo tkalnice v Maribor bi se nedvomno omilila beda brezposelnega delavstva.

Letošnji kožuhovinarski sejem v Ljubljani bo 23. t. m. Lovci, ki hočejo za pravično ceno vnovčiti svoj plemeniti pridelek, naj čimprej pošljejo svoje blago na »Divjo kožo« — Ljubljana, velesejem.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 24. januarja t. l. ponudbe glede dobave 30.000 kg moke, 600 kg kave, 600 kg cikorijske, 3000 kg riža, 1500 kg masti, 2000 kg koruznega zdroba, 1600 kg terpeninovnega mila, 1200 kg bučnega olja in 800 kg ječmeneve kave; do 25. januarja t. l. pa glede dobave 3000 kg bencina. (Oglaš in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Jugoslovanski delegati na mednarodnem železniškem kongresu. V času od 19. do 30. t. m. bo v Kairu XIII. mednarodni železniški kongres. Zadnji tak kongres je bil leta 1930 v Madridu. Našo železniško upravo bodo zastopali na kongresu pomočnik generalnega direktorja državnih železnic inž. Milan Jojić, nadalje inž. Vladimir Stehlik in šef oddelka za razdelitev vozov Josip Dolinar.

Prva letošnja dražba »Divje kože« bo 23. t. m. v prostorih Ljubljanskega velesejma, kamor naj se pošilja vsa kožuovina. Čim več blaga se bo zbralo in čim boljše bo njegova povprečna kvaliteta, tembolj bo »Divji koži« mogoče vzdržati cene, ki jih bo določil svetovni trg. Tisti trgovci, ki jim gre za večjo količino in navadno plačujejo po svetovnih cenah, bodo prihajali na naše dražbe le takrat, kadar jim bomo lahko nudili mnogo dobrega blaga. Zato naj nihče ne prodaja na svojo roko, ampak le potom lovsko-prodajne organizacije »Divje kože«, Ljubljana, velesejem.

Smrtna žrtev rodbinske tragedije. V soboto smo poročali o strašni rodbinski tragediji na Boču pri Selnici ob Dravi, kjer je 39letni dminar Anton Seršen ustrelil v vinjenosti iz neutemeljene ljubosumnosti najprej svojo 26letno ženo Terezijo v glavo in jo nevarno ranil, nato pa poglaval v domnevi, da je žena že mrtva, še sebi dve krogli v levo stran prsi in v čelo. Dočim je stanje Seršenove žene razmeroma povoljno, je Seršen v soboto zvečer ob 21. uri podlegel absolutno smrtnim ranam.

Zaključek kmetijskega tečaja na Spodnji Poljskavi. V petek 13. t. m. se je zaključil kmetijski tečaj na Spodnji Poljskavi pri Pragerskem. Predavanja so bila v osnovni šoli vsak torek in petek od 15. do 19. ure. Zanimanje za tečaj, katerega so organizirali šolski upravitelj gosp. Kopriva, župnik g. Zorko in župan g. Kotnik, je bilo zelo veliko in temu primerno je bil tečaj tudi obiskan. Predavanj je bilo 19, in sicer iz sledečih panog: živinoreje, svinjereje, kurjereje, mlekarstva, sadjarstva, gozdarstva, travništva, zdravstva, živinozdravilstva, kmetijskega knjigovodstva in zadružništva. Predavanja so bila jako poučna in zanimiva ter od vseh predavateljev kolikor mogoče poljudno podana. Zaključnega predavanja se je udeležil tudi okrajni glavar za desni breg g. Mekar in nekaj predavateljev. Gospod glavar, ki je znan kot velik prijatelj in pospeševatelj našega kmetijstva, je imel kratek nagovor, v katerem je apeliral na vse poslušalce, naj sledijo strokovnim naukom predavateljev, da bo padlo njih zrno na rodovitna tla in obrodilo mnogoteran sad, ki bo pomagal nam vsem v današnjih težkih časih omiliti neznosno krizo. Gospodu glavarju, predavateljem, kakor tudi vsem, ki so pripomogli do tako uspešne prireditve kmetijskega tečaja, se je ob koncu zahvalil šolski upravitelj g. Kopriva, nakar je bil tečaj zaključen.

Kmetijski mlini in davek na poslovni promet. Z uredbo je bila lani spremenjena odredba o skupnem davku na poslovni promet na moko in mlevske izdelke, zdrob, kašo in koruzno moko. Radi nenotnega tolmačenja glede davka prostih poljedelcev pri mletitvi moke, je izdal davčni oddelek finančnega ministrstva tole pojasnilo: Osebe, ki meljejo na mero in se smatrajo za poljedelce, se oproste skupnega davka na poslovni promet ne glede na to, v katerih ali kakšnih mlinih se vrši omenjena mletev.

Torek
Velika
!SVENGALI!
kavarna

Kino »Union«. Danes v ponedeljek zadnji dan vesela opereta »Žena in diplomata« z Marto Eggerth in Maxom Hansenom. Od četrtega dalje se bo na splošno željo ponovno predvajal največji film »Ben Hur«.

Grajski kino: Nepretirano najboljša in najveselejša zvočna opereta »Zvezde z neba«. V glavnih vlogah so šarmantni Gustav Fröhlich, ljubka Liane Haid in pa kralj vseh komikov Szöke Szakall. Ta res krasni in zabavni film je imel povsod največji uspeh, film se nikakor ni mogel prehiteti, naval na blagajne pa je bil ogromen in si iz teh razlogov dovoljujemo nasvetovati, da si preskrbite vstopnice. Pripravlja se: Scampolo s Paulom Hörbigerjem in Dolly Haas.

Poročilo mariborske meteorološke postaje. Barometer pada. Davi ob 7. uri je kazal pri 13 stopinjah 734, reduciran na ničlo pa 732,5. Toploter je kazal davi 4,4 stopinje pod ničlo; vlaga 93; snega je padlo preteklo noč 12 milimetrov.

Tatvina kolesa. V soboto popoldne med 15. in 16. uro je bilo iz veže mariborske bolnišnice ukradeno delavcu Matvežu Sprahu 1200 Din vredno, črno pleskano kolo znamke »Waffenrad Steyr«.

Prijet tat kolesa. Včeraj so tezenski orožniki aretirali v Radvanju bivšega vartarja neke mariborske tvrdke Vinka A., ki je ukradel sedlarskemu mojstru Mesičku iz veže Babičeve gostline njegovo kolo. Ko je A. včeraj peljal ukradeno kolo skozi Radvanje, so kolo spoznali Mesičkovi starši in s pomočjo sosedov prišli tati ter ga izročili orožnikom.

Oslablost na cesti. Zaradi nenadne slabosti se je zgrudil predvčerajšnjim na cesti 37 letni hlapec Alojz Hajt iz Kamnice in so ga morali reševalci z avtomobilom prepeljati v bolnišnico.

Žrtev poledice. Včeraj opoldne je padla v Gosposki ulici na poledenelih tleh 64letna, v isti ulici stanujoča vdova Marija Kovačičeva tako nesrečno, da si je nevarno poškodovala desno koleno. Z rešilnim avtomobilom je bila prepeljana v bolnišnico.

»Franz Josef« grenčica čistilno sredstvo prebavne poti, ki je mnogo obremenjena z jedjo in pijačo.

Narodno gledališče

Repertoar.

Ponedeljek, 16. januarja. Zaprt.

Torek, 17. januarja ob 20. uri »Nevlita«.

Red C.

Sreda, 18. januarja: Zaprt.

Četrtek, 19. januarja ob 20. uri: »Spreobrnitev Ferdinanda Pištore«.

Prvič v sezoni.

»Nevlita«, tudi v Mariboru zelo uspela drama ruskega klasika A. N. Ostrovskega, se ponovi v torek, 17. t. m. za red C. Veljajo znižane cene.

»Spreobrnitev Ferdinanda Pištore«, izvrstna komedija češkega pisatelja Františka Langerja, ki je ob sklepu poslednje sezone, dosegla popoln uspeh ter je mariborsko gledališče z njo gostovalo po večjih krajih bivše mariborske oblasti, se uprizoni prvič v letošnji sezoni v četrtek, 19. t. m. Režira J. Kovič, ki igra tudi glavno ulogo Ferdinanda. Veljajo bloki. **»Celjski grofje«** kot delavska predstava. Imenovana Kreftova drama, ki je najprivlačnejša letošnja dramska predstava, se uprizoni v soboto, 21. t. m. kot prva letošnja delavska predstava. Veljajo znižane cene. — **»Grofica Marica«**, popularna Kalmanova opereta, ki je svojčas dosegla prav tako velike uspehe, kot sedaj »Pri belem konjčku«, se bo ponovila po štiriletnem presledku zopet letos. Premiera bo v kratkem. Režira K. Bachmann, zasedba je v pretežni meri nova.

Pri zapeki, krvnem prenapolnjenju trebuha, kongestijah, bolečinah v kolkih in živčevju, zasoplenosti, hudem srčnem utripanju, migreni, šumenju v ušesih, omotici, poboitosti, povzroči naravna »Franz Josefova« grenčica izdatno izpraznjenje črevesa in osvoboditev od občutkov tesnobe. Mnogi zdravniki uporabljajo »Franz Josefovo« vodo tudi pri nadlogah klimakterijalne dobe z največjim uspehom. — »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Velika kavarna. Danes kabaretni večer, popolnoma nov spored.

Ponesrečeni smučar. Pretekli teden se je pri smučanju nad Tremi ribniki hudo ponesrečil 20letni gojenec pomorske trgovske akademije Viktor Šoštaršič. Pri padcu si je dvakrat zlomil desno nogo pod kolonom. Zdravi se v tukajšnji bolnišnici.

Nezgodna na ledu. Pri drsanju na Treh ribnikih je včeraj 20letni urednik Teodor Janežič tako nesrečno padel, da si je poškodoval desno nogo v gležnju. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Žrtev poledice. Na poledenelih tleh je padel včeraj na Pobrežju 40letni trgovec France Gornjak in si poškodoval levo roko v zapestju. Iskatl je moral pomoči v bolnišnici.

Ukraden plašč. Preteklo soboto zvečer je nekdo ukradel ali pomotoma zamenjal v nekem lokalni dijaku Hubertu Pupisu zimski plašč, vreden 500 Din. Pupis je tatvino prijavil policiji.

Zaradi oslabelosti se je zgrudil včeraj pred Veliko kavarno delavec Herman Leks iz Slemen na pri Selnici ob Dravi. Ker je obležal na mrzlih tleh nezavesten, so ga poklicani reševalci spravili z avtom v bolnišnico.

Wallaceov duh piše romane...

V Londonu je bila pred kratkim največja spiritistična seja, kar jih pomni človeška zgodovina. Na seji je bilo navzočih namreč 2.000 oseb. Znani mediji so sporočali vesti z »drugega sveta« in pozdravljali nekatere sorodnike pokojnikov, ki so bili v dvorani. Več žensk je dobilo hude živčne napade, neka starka je pa celo umrla, zadeta od srčne kapi. Na tej seji je izjavil Bob Curtis, bivši zasebni tajnik, da je prejel od nekaterih medijev, ki se jim je javil Wallaceov duh, obvestilo, da bo Wallace še z drugega sveta diktiral nekaj romanov. Sedaj pa je nastopil bivši založnik Wallaceovih književnih del in vložil tožbo proti Curtisu, češ da hoče ta sam napisati nekaj romanov v Wallaceovem slohu in jih sijajno vnovčiti s pomočjo spiritistične reklame. Kako se bo ta »duhovska« zadeva končala, je zaenkrat še težko kaj reči.

Triumfalen uspeh koroških pevcev v Mariboru

KONCERT V DVORANI UNIONA. DRUŽABNI VEČER. MAŠA PRI FRANČISKANIH. SLOVO IN ODHOD.

Naš Maribor že ni zlepa doživel tako veličastne manifestacije bratstva Slovencev s te strani in z one strani državne meje, kakor v soboto in včeraj. Poročali smo že, kako zares iskreno je sprejel koroške brate na kolodvoru ob prihodu in po ulicah, ko so korakali na Slomškov grob, še bolj veličasten prizor je pa nudil koncertni nastop v veliki dvorani Uniona. Obisk je bil tak, da ta prostorna dvorana gotovo še nikoli ni bila tako polna kakor v soboto zvečer. Več sto ljudi je moralo oditi, ker ni bilo več mest ne za sedeže na za stojšča.

Prihod pevcev na podij je pa bil povod za nepopisne ovacije in manifestacije ljubozni in neločljivega slovenskega bratstva. Delo naših koroških pevcev, samih kmečkih in delavskih mož in fantov, ki so oropani svoje narodne inteligence sami postali kulturni tvorci in delavci, je bilo kronano z najlepšim uspehom. Saj pa nas je presenetila tudi njihova pevška kultura in nepopisno lepa koroška narodna pesem.

Skupni pevski zbori iz Škocjana, Libuče, Kotmarevesi, St. Janža in Bruce v Zilji so odpeli najprej pesmi: »Je pa krajčič posvaya« in »Vse te ušne liete moje«. Nato je pa stopil pred pevce voditelj koroških Slovencev, poslanec g. županik Poljanec, ki jih je predstavil, orisal njihovo delo in prebral izjavo, v kateri izjavljajo koroški Slovenci svoje kulturno skupnost z vsemi Slovenci, naj žive kjerkoli, v Avstriji, Jugoslaviji, Madžarski ali Italiji. To izjavo so tisoči poslušalcev sprejeli z do srca segajočim navdušenjem in porosile so se marsikateri oči. Za tem je zapel skupni zbor: »Nmač čiez jizaro«, »Mrzva rosa, ojstra kosa« in »V Šmihele« ano kajžico mam« pa zbor iz Škocjana in Libuče. Zbor iz Kotmarevesi je zapel »Na misu mi pride« in Košatovo »Domovino«. Slednje je moral ponoviti. Šentjanžani so nastopili z dvema: »Bom pa ruteč zvožav« in »Se lepša življenja na svijete k'ni«, Bručani, Ziljani, pa: »Pojdmo v Škufce« in »Tam kjer teče bistra Zila«. Tudi ti dve so morali ponoviti.

Po odmoru je izročil g. prof. Mirk v imenu Ipravčeve župe zborom krasen lovorjev venec in jih pozdravil v imenu vseh jugoslovanskih pevcev. Nato so

zbrani zbori zapeli še sledeče: »Jest sem an buren pauere«, »Jest mam tri lubce«, »Sem se rajtov ženiti«, »Pojdam v Rute«, »Mam pa mlinč pod kvancam« in »Horjančce so dro lape«. Skupne zборе je vodil zelo dobro organist Janez Koprivnik, zborovodja pevskega društva »Dobrač« na Bruci v Zilji.

Težko in le polagoma se je pomirilo silno navdušenje poslušalcev, ki je sledilo petju in poslovnim besedam poslanca g. Poljanca. Potem se je pa v dvorani razvil družabni večer, ki je trajal še po polnoči in po odhodu Korošcev, ki so se morali odpočiti za nadaljno turnejo. Pri družbanem večeru se je g. Poljanec zahvalil vsem, ki so pripomogli do obiska

in koncerta, zlasti pa mestnemu županu g. dr. Lipoldu, ki je tudi še sam spregovoril nekaj iskrenih besed dragim gostom v pozdrav in vzpodbudo. Obenem so izmenoma zapeli še razni koroški zbori in naš »Jadran«.

Včeraj zjutraj je imel g. Poljanec mašo v frančiškanski cerkvi, pri kateri so peli njegovi koroški pevci. Cerkev je bila kar prenapolnjena. Po maši in okrepčilu so pa odšli gosti v spremstvu velike množice Mariborčanov na kolodvor, kjer je bilo zadnje slovo z novimi iskrenimi govori in zahvalami. Potem je vlak odpeljal koroške brate v Celje in Trbovlje, kjer so nastopili popoldne in zvečer, dočim bo danes koncert v Ljubljani, jutri pa na Jesenicah.

Prepričani smo, da so se s tem obiskom močno okrepile bratske vezi med nami in Korošci in da bodo odnesli bratje preko Karavank neizbrisni spomin in trdno oporo za nadaljno kulturno in narodno delo med svojimi rojaki.

Sport

Prva smuška tekma na Gorenjskem.

Včeraj je Jugoslovanska akademika organizacija skupno s SK Ilirijo in Smučarskim klubom Ljubljana priredila klubsko tekmo na 15 km, katere se je udeležilo 51 tekmovalcev vseh treh organizacij. Skupni rezultati so bili naslednji: 1. Herbert Leupold, izven konkurence 1:07:15; 2. Joško Janša (Ilirija) 1:10:21; 3. Arne Guttormsen, izven konkurence 1:11:41. 4. Bogo Šramel (Sm. klub Ljubljana) 1:14:23; 5. Bervar (Sm. k. Ljubljana) 1:14:31.

Smuška tekma pri Rimskem vrelcu.

SK Guštanj-Kotlje je priredil včeraj v okolici Rimskega vrelca smuško tekmo za klubovo prvenstvo in sicer na 16 km. Rezultati so bili naslednji: 1. Stanko Štangl; 2. Harnold; 3. Konečnik.

Tekmovanje za biljardno prvenstvo Maribora.

Dosedanji rezultati v drugi kategoriji v tekmovalstvu za prvenstvo Maribora so naslednji: Pepček Bertonec 400:212, Koletnik:Černeč 400:237, Koletnik:Valjak 400:315, Bertonec:Šterniša 400:182, Zvonko Poš:Valjak 400:309, Koletnik:Bertonec 400:286, Koletnik:Zvonko Poš 400:294, Koletnik:Zvonko Poš 400:317, Bertonec:Zvonko Poš 400:275, Bertonec:Ant. Poš 400:246, Karaman:Koletnik 400:291, Bertonec:Karaman 400:254, Koletnik:Valjak 400:294 in 400:265, Kara-

man:Anton Poš 400:327, Karaman:Anton Poš 400:316 in Koletnik:Karaman 400:372. V prvi kategoriji je Bender zmagal nad Lepejem 800:629. S to zmago je prevzel Bender vodstvo v prvi kategoriji. Razpored tekmovalstva prihodnje dni v prvi kategoriji je naslednji: Drevi ob 20. se srečata Bender in Omišelj, v torek 17. t. m. ob 20. uri Ferk:Hobacher in v četrtek ob 20. Lepej:Ferk. Tudi v drugi kategoriji: se bo tekmovalje nadaljevalo in sicer vsak večer ob 20. uri. Biljardni turnir se igra v kavarni »Jadran« in so tekmovalcem na razpolago trije biljardi. Novi tekmovalci se sprejemajo vsak dan. Interesenti naj oddajo prijave pri blagajni v kavarni »Jadran«.

Mariborski smučarski klub

vabi tekmovalce na sestanek v Grajsko klet v torek 17. t. m. ob 20. Določitev tekmovalcev k posameznim tekmam. Kot izbirno tekmo za določitev tekmovalcev k tekmi za državno prvenstvo v Bohinjju je klub določil podvezno tekmo, ki bo dne 22. t. m. Seja upravnega odbora MSK bo po sestanku ob 21. uri istotam.

ISSK Maribor — lahkoatletski odsek.

Zimski trening, obvezen za vse člane našega odseka, je vsak torek in petek v telovadnici drž. humanistične gimnazije pod vodstvom g. prof. P. Cestnika in St. Bertonec. Načelnik.

ISSK Maribor, — damski odsek.

Sporočamo vsem članicam, da je vsako sredo in soboto od pol 19. do 20. ure

v telovadnici drž. humanistične gimnazije pod vodstvom gospe Pečnik-Sevnikove ritmična gimnastika. Vabljeni tudi dame nečlanice. Prijave sprejema pred vsako vajo vadiateljica. Načelstvo.

Sokolstvo

Preselitev ruske sokolske zveze v Beograd.

Ruska sokolska zveza, ki je imela doslej svoj sedež v Pragi, se je preselila v Jugoslavijo v Beograd. Ruski Sokol ima v naši državi 16 zelo agilnih organizacij in upa, da bo svoje delo še poglobil in razširil.

Sokolsko društvo Maribor - matica obvešča vse svoje članstvo, da bo v sredo 18. t. m. ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma članski sestanek z dnevnim redom: razgovor o občnem zboru, ki bo 5. februarja t. l. Pridite vsi! — Zdravo!

Smuški odsek Sokola Maribor - matica vabi vse svoje ter odbornike drugih sokolskih smuških odsekov na sestanek, ki bo v torek 17. t. m. ob 5. uri popoldne v Narodnem domu (društvena soba). Razpravljali bomo o smuški prireditvi, ki jo nameravamo izvesti skupno 28. in 29. januarja. Vabljeni so tudi drugi bratje, ki bi pri prireditvi pomagali. — Zdravo!

Nemci, Čehi in radio v Češkoslovaški.

Vprašanje jezika je često povzročilo konflikte med Nemci in Čehi v Češkoslovaški. Kakor znano, imajo Nemci svoje oddaje na Češkem, pa se jim zdi, da nemških oddaj še ni dosti. Vprašanje je prišlo pred parlament po interpelaciji, ki jo je predložil nemški nacionalistični poslanec Kalina. Zahteval je posebno postajo za nemške oddaje. Dokler pa se to ne zgodi, je poslanec zahteval zvišanje števila nemških oddaj v čeških postajah.

»Koliko bi zahtevali, če bi mi tetovirali na prsa »Alice«?

Jože Kostanjevec:

Pismo

(1914.)

Po slamnati strehi je šumelo kakor v peči kadar se razmahne ogenj. Dež je bil in voda je curljala po lesenih žlebovih okoli strehe, se odtakala v kameno korito, šumela dalje in napajala njivo in travnik. Sivi, težki oblaki so viseli nad hišo, odnekod se je prikradel prvi zamazanorjavi svetlobni trak, pogreznil se niže, nastopalo je umazano vlažno jesensko jutro.

Na malem vrtiču so se belile ob zidu zadnje astre, nad nje so se sklanjale bele in rdeče krizanteme, še više so pojemale v vlazi in mrazu zadnje georgine.

Hišne duri so se odpahnile, na pragu se je prikazala ženska in se ozrla po dolini s trudnimi očmi. Privezala si je ruhto na glavo, da ne bi nagajali težki bujni lasje, sileči na zagorelo čelo. Dvignile so se močne zarjavele roke na tilnik in se zavezavale, nagnila se je glava in prisluškovala.

»Oba še spita,« je dejala na to. »Da bi se le ne zbudila še nekaj časa, zakaj težko jima je odgovarjati na vprašanja.«

Iz doline se je začul glas zvona, vabil je k prvi maši, danes je bila nedelja in praznik Vseh svetnikov. Vrtačnica pa se je danes namenila k deseti maši in ostati čez poldan, da obiše po večernicah grobove.

Stopila je na vrt in nabirala cvetja, ki se je kopičilo v predpasniku, astre, krizanteme, georgine. Nje misli pa so pri tem blodile daleč, daleč v kraje, ki si jih ni mogla predstavljati nje neuka glava. Kje je to. sever? Kakšni so tam ljudje, kakšne vasi, kakšne hiše? Ali si

solnce tudi tam, ali pada rosa na polja in travnike, ali pojejo ptice spomladi in gnezdiijo tudi tam? Ali imajo ljudje družine, starši otroke in ali vlada ljubezen med njimi tudi tam? Ako jih imajo in se ljubijo med seboj, zakaj se potem vojskujejo, zakaj jih zapuščajo in streljajo druge ter se dajo tudi od njih streljati.

Tako je razmišljala, a pri tem jo je srce bolelo in prsi so se tesnile. Nje pamet ni mogla pojmiti dogodkov, a občutilo jih je srce tem težje, tem silneje. Andrej, nje mož, oče obeh njunih otrok je bil tudi tam gori. Ali se sme spomniti, kako je bilo onega dne ko je odhajal, da ne bi glasno kriknila, da ne bi ga klicala nazaj z vso močjo svojega glasu, z vso silo svoje duše? Ali sme pogledati starejšega sina, ki je ves podoben svojemu očetu, da ne bi ji prišle solze v oči? Dvakrat je pisal mož domov, obakrat je sporočil, da je zdrav in da se mu godi dobro. Da se bodo še videli na tem svetu, ako bog da. In vesela je bila tistikrat ko je dobila pismi. Toda sedaj že dolgo ni bilo nobenega glasu, dnevi so se vlačili kakor večnost, tednov ni hotelo biti konca. Bila je pred nekaj dnevi v mestu. Na vsak korak je srečavala ranjence z obvezanimi rokami in glavami, ob bergle se opirajoče, v vozičkih se prepeljavajoče. Tesno ji je postajalo ob teh srečavanjih, noge so se ji ustavljale, oči nezavedno zrla za njimi. A povedali so ji vrhu tega, da ji leži po bolnišnicah še mnogo, ki se ne morejo ganiti, ki si si ne morejo pomagati. In da so ji jih že mnogo odpeljali na božjo njivo za mestom. Kako je to, da je Andrej pisal o vsem drugem, samo ne o tem? In kje je sedaj, kaj dela, kako mu je? Misli so se ji začele mešati, glava je bila in kakor snop v burji je omahovala iz mesta proti domu. Doma pa sta jo izpra-

ševala otroka o vojski, o očetu, o stricah in svakih, ki so bili tudi odšli. In ona jima ni vedela odgovarjati in se je skrivala pred njima, pošiljala je prezdodaj v posteli, budila prekasno in delala sama za tri, štiri, samo da ni bilo treba odgovarjati na tista boleča vprašanja, ki jim ni vedela odgovora ne ona, ne marsikdo drugi, ki je bil učenejši od nje. Tako je potekel čas zaspan in leno, tako je čez dolgo prišel dan Vseh svetnikov...

S cvetjem je stopila v vežo in sedla na nizki stolec. Pod njenimi prsti se je pletel venec, bel in rdeč, pomešan z zelenjem, bleščeč od velikih deževnih kapelj. Obesila ga je na steno pred seboj in se ozrla vanj. Kakor veliki curki strnjene krvi so rdele rdeče krizanteme, kakor mrtvaški prt so se belile bele astre in kakor utrtniki mrtvaških sveč so se nagibali zagoreli lističi temnih georgin. In velike deževne kaplje so se tresle kakor solze pogrebcev.

Duri so se odprle in prikobacal je mali Andrej v vežo. S prstom v ustih se je vstopil pred venec, ko ga je zagledal.

»Komu si napravila venec, mama?»

»Tistim, ki nimajo nobenega, da bi jim ga položil na grob.«

»Ali je tistih mnogo?»

»Mnogo, otrok... sedaj jih je mnogo, pravijo.«

Prijela ga je za roko in peljala s seboj v kuhinjo, kjer ga je na ognjišču oblekla. V tem je že pridrsal mlajši, Francek, ki je tudi že opazil venec.

»Lep, lep, mama, čegav bo?« je jecal.

»Ne vem, kako se imenujejo vsi, ki jim je namenjen,« je dejala mati in nje oko je strmelo v plamen na ognjišču.

Vprašanja otrok so zbudila v njej čudna čuvstva, čudno žalostne misli. Pekle so jo kakor žerjavica. Nazadnje je vprašala sama sebe:

»Res, komu sem pravzaprav napravila venec... komu?»

Kakor iz škafe je lilo, vedno bolj, vedno gosteje. Po zraku je šumelo iz doline navzgor, v gozdu je stokalo in ječalo smrečje, je škripalo bukovje in visoko v vrhovih, nevidne, so se žilile vrane in kavke...

Na poti pod hišo se je prikazala temna postava, zavita v črn dežni plašč. Težko se je pomikala navzgor kakor bi nosila na ramah ves svet.

»Kdo je neki, ki si upa do nas ob takšnem vremenu?« se je vprašala Vrtačnica in stopila na prag.

»Bog daj, mati Vrtačnica,« se je oglašil prišlec in začel otrsati dež raz sebe.

»A, ti si, Miha? ... Kaj dobrega? ... Morda pismo...«

Sapa ji je zastala v pričakovanju. Morda od nje, od moža.

»Da, pismo,« je dejal pismonoša in ji izročil list. »Da bi le res bilo kaj dobrega... Pa dajte, da se malo osušim in pogrejem na Vašem ognjišču.«

Pismonoša je dobil čašo vina in se je grel, Vrtačnica je odpirala pismo z drhtečo roko, na mizi je ležal venec, namenjen nepoznatim. Andrej in Francek sta stala materi ob strani in vpirala v njo svoje oči...

Ko je prebrala, je zbrala vse dušne sile, da se ni opotekla. Trde kakor kamen so bile poteze njenega obraza in roka je stiskala list kakor s kleščami. Nato je dvignila otroka zaporedoma kvišku, ju stisnila k sebi ter zopet postavila trdo na tla.

»Skrinjarijev Tone je pisal,« je dejala na to mirno pismonoši.

»In sedaj vem, komu sem napravila venec... njemu... svojemu možu...«

Radislav Rudan

Rod na razpotju

(Povest)

Dasi je z vsem srcem hrepenel po svetu in življenju za bregovi, mu je postalo ob očetovi vrnitvi iz St. Vida neznanstvo hudo ob misli, da zdaj ni več njegova prosta volja če gre ali ne gre, ampak mora, mora iti. Krov pračetov in očetov se mu je rušil nad glavo, domača tla so se mu umikala izpod nog in ga sama potiskala dalje, da je moral premikati noge.

»Končano je!« si je dejal z bolnim, čisto tujim glasom. »Veliki svet je posegel s svojo roko tudi sem. Bolan sem se mu umaknil, a on mi je sledil in terja izpolnitev dane mu obljube. Porušil mi je dom in obstoj, ter mi pokazal cesto. »Pojdi!« je dejal, in moral bom iti. Samo kaj bo z očetom? Kaj bo s sestro?»

Počasi, skoraj mukoma se je dvignil in se napolnil proti kamnolomu. Tam je valovalo živahno življenje. Tuji ljudje so merili kamenje, usmerjali vozove in se prepirali. Vozovi so prihajali in odhajali ter odvažali kamenje po beli cesarski cesti vse gori do Razdrtega vse dol do Vipave.

Med to pisano gnečo je stal Caharija; star in sključen je strmel v tla in je mislil. Sina ni opazil. Odkar se je bil vrnil od Mozarja, se je bil pogreznil vase, zaklenil se v najgloblje dno in skrbno skrival svoje misli in čuvstva. Nikomur več ni zaupal, ne postiljonu Matevžu ne sinu Francetu ne drugim ljudem. Zdelo se mu je, da

so se vsi dogovorili, da bi ga mučili in do smrti izmaličili. V stroj, ki kamenje drobi, ni veroval; čakal je, da ga pripeljejo, in bili so trenutki, ko se je veselo smejal: »Saj ga ne bo! Saj ga sploh ni. Le ostrušiti so me hoteli.«

Nenadoma pa se mu je zopet porodila skeleča in vznemirjajoča misel:

»In če vendarle je?»

Zamahnil je z roko, kakor da bi hotel odgnati nevero in dvom in se zopet ves umiril, kakor morje po prenehanju viharja. Čisto brezizrazen in kakor skala negiben mu je postal obraz.

France se je ozrl vanj in je mukoma trpel. Zasmilil se mu je v dno srca. Okrenil se je in odšel v mejo, kjer so iz rjavih tal poganjale prve spomladanske ovetice.

Caharija pa je strmel v kupe kamenja, ki so se bolj in bolj nižali; gledal je za odhajajočimi vozovi in mukotrpni delom svojih rok ter mislil nase, na sina, na Maričko in na stroj. Rad bi bil vprašal Mozarjevega oskrbnika, ki je meril kamenje, zaradi stroja, a bal se je, da bi se mu tudi on rogal in je rajši molčal. In molčal je tudi tedaj, ko je bilo kamenje odpeljano, ko so izginili zadnji vozovi in je ostal sam v praznem kamnolomu. Tiho in nepremično je stal sredi sive udrtine in strmel v tla. Le v sebi je trpel, ker zdelo se mu je, kakor da so mu odpeljali zaklade zlata in draguljev, ne pa kupe kamenja, kupe gramoz. In še več: kapljice njegove krvi in minute njegovega življenja, se mu je zdelo, so razvozili škripajoči vozovi ter jih razsejali po trdi cesti, da bodo po njih hodili ljudje in vozili vozovi...

»Vsa krvava je cesta od Razdrtega do Vipave,« je mislil. »Z mojo krvjo so jo poškopili in po mojem znoju bodo gazili. Do osi se bodo pogrezali vanj, do kolen bodo brodili po njem, jaz pa bom vel in izžet in med smeti me bodo vrgli, med mrhovino dejali.«

Sunkovito se je zganil, prestavil stari nogi in se drsajočih korakov napolnil v votlino, ki je zdaj še bolj samotno zijala izmed sivih čeri. V somraku je poiskal na steni podobo loške Marije, zastrmel se vanjo in se zgrudil na kolena.

»Devica preblazena!« je zaječal. »Mati predobrotljiva, ki si me vedno uslišala, vedno obvarovala zleza, usliši in obvaruj me tudi zdaj, v najhujši stiski! Milostno si me vodila v življenje, vrnila si mi sina, dala mu zopet zdravja in moči, daj mi še mir srca, ki so mi ga vzeli! Daj mi jasno misel in trdno vero, da bom vedel kaj je resnica in kaj je laž! Ne dovoli jim, da bi me skušali, kakor je hudič Tvojega Sina skušal, ker glej: sedemdeset let sem živel v kamnolomu, sedemdeset let sem tolkel kamenje, sedemdeset let sem zaupal vate. In zdaj naj bi postal neraben in stroj naj bi zamenjal moje delo? Ti jim tega ne boš dovolila, ker storili bi greh, ki ga nisem zaslužil...«

Tako je v mislih molil Caharija pred podobo Marije in neskončna grenkoba mu je prevzemala dušo. In v molitvi je našel mir. Zazdelo se mu je, da so se oči Brezmadežne nenadoma zalesketale v živem ognju ter posijale vanj vse polne milosti in pomoči, da ga je kakor takrat, ko je molil za sina in njegovo zdravje, vsega prevzela nova vera v rešitev.

Konjice

Konjice zoper razdiralno delo dr. Koroščeve skupine. Občinska uprava trga Konjice je imela v četrtek 12. t. m. ob 18. uri izredno sejo z dnevnim redom, da se zavzame stališče zoper »Ljubljanske punktacije«. Po kratki debati se je sklenilo soglasno odposlati županski zvezi v Ljubljano naslednjo resolucijo: 1. Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru I. in njegovemu visokemu kraljevskemu domu izrekamo svojo globoko vdanost in zvesto ljubezen. Zavedamo se jasno, da nas je gospodar, Njegovo Veličanstvo, zedinil za večno v nedeljivi Jugoslaviji na podlagi svobodnega narodnega sporazuma z dne 1. decembra 1918. 2. Ne dopuščamo ničesar, kar bi merilo na izpremenitev sedanjega državnopravnega stanja Jugoslavije. Razkoso naše skupne domovine na več edinic odločno odklanjamo. Jasno nam je, da bi bili zdrobljeni, ako bi se sami začeli drobiti, kakor to brezumno hočejo punktaši. 3. V svetovno težkem gospodarskem stanju apeliramo na občane, da se zberejo k složnemu, smotrenemu delu, čim tesneje strnjeni pod vodstvom mož, ki jim je blagor skupne države in državljanov najvišja zapoved. 4. Izrekamo se za dekoncentracijo državnih poslov, toda le do one meje, ki jo dovoljuje skupnost nedeljive države in skupni prospek državljanov.

Okrajna organizacija JRKD in krajevna organizacija JRKD v Konjicah sta odposlali 12. t. m. gospodu ministrskemu predsedniku dr. Srskiću v Beograd brzojavko naslednje vsebine: »Globoko smo užaljeni nad punktaši. Ostro obsojamo njihovo razdiralno delo. Iskreno smo vdani Njegovemu Veličanstvu, nedeljivi domovini, visoki vladi in Vašemu blagorodju.« Okrajna in krajevna organizacija JRKD v Konjicah sta sklenili naslednjo resolucijo, ki se je odposlala banovinskemu odboru JRKD v Ljubljano: Okrajna organizacija in krajevna organizacija

JRKD v Konjicah obsojata vsak pokret, poziv in vsako težnjo, ki ima namen drobiti temelje državnega in narodnega edinstva Jugoslavije. Samo nedeljiva Jugoslavija more uspešno zbrati, braniti in očuvati sebe in svoj troimenski narod. Ne dopuščamo nikake razprave več o obstoječem državnopravnem stanju Jugoslavije, ki ima svoj neomajljiv temelj v svobodnem sporazumu od 1. XII. 1918. Smo za dekoncentracijo državnih poslov, toda samo do one meje, ki jamči popolno integriteto edinstva države in enakovrednost vseh državljanov, katere zadevajo enake pravice in dolžnosti. Med slednjimi je glavna in bistvena očuvati državno edinstvo. Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru I. in visokemu kraljevskemu domu izrekamo globoko vdanost in ljubezen, ker nas je prav on in viteški rod Karadjordjevičev osvobodil in nedeljivo zedinil. Slične resolucije in brzojavke so sprejele tudi ostale krajevne organizacije JRKD v okraju, in sicer v Vitanju, na Staničah, v Zrečah, Oplotnici in Ločah ob sodelovanju vseh poverjenikov vsedrjavne stranke iz onih krajev, v katerih krajevne organizacije JRKD še ne obstajajo. Energičen nastop naših občin in vsedrjavne stranke je na prebivalstvo okraja napravilo najboljši vtis in je splošna zahteva, da se narodni izdajalci postavijo pred sodišče in najstrožje kaznujejo. N sme biti nikakega ozira na posamezne osebe, ki so prizadete, ne sme biti nikake izjeme v zakonu, po katerem smo vsi državljani enaki. Dr. Koroščevih somišljenikov je sram tega razdiralnega dela in se naravnost izogibajo priti v dotik z javnostjo.

Zanimiv sovjetski izum.

Znani sovjetski izumitelj profesor A. Sorin je iznašel nov način emisije časopisov na veliko razdaljo, ki bo omogočil, da bodo izšli listi z isto vsebino istočasno na vsem ozemlju sovjetske Rusije. Podrobnosti o tem velezanimivem in velevažnem izumu se hranijo v največji tajnosti.

Umetno srce

Senzacionalni poizkus kirurga Tjerebinskega v moskovskem inštitutu za transfuzijo krvi. — Možnost operacije srca.

Naglih korakov je sodobna tehnika in nič ne zaostaja za njo tudi medicinska veda, zlasti kirurgija. Kar so bile še pred leti sanje, to je danes stvarna resnica. Moskovski inštitut za transfuzijo krvi je v zadnjem času izpopolnil izum kirurga Brjuhanjenka in Jankovskega, to je neki aparat, ki ga nazivajo »umetno srce«. S pomočjo izumljenega aparata se je posrečilo napraviti inštitutu nekaj senzacionalnih poizkusov, s katerimi se je bavila medicinska veda že več let.

Za prve poizkuse so kirurgi izbrali psa, kateremu so odrezali glavo. Priključili so aparat na glavo, ki je »živela« še šest ur. Pa tudi nadaljni poizkusi z mrtvim psom so popolnoma uspeli. Umetno srce je omogočilo življenje odrezani glavi, omogočilo celo življenje vsemu organizmu, ki ni prenehalo, čeprav ni delovalo več pravo srce.

Izum »umetnega srca« je omogočil rešitev izredno važnega problema. Sloviti moskovski kirurg profesor N. Tjerebinski je izvršil z njegovo pomočjo več uspešnih operacij na živalskih srcih. Razrezal je srce na posamezne dele, kar je pri nekaterih srčnih boleznih neobhodno potrebno, jih operiral, sečil in zopet napolnil s krvjo. Za časa operacije, ki je trajala skoro pet minut, je nadomeščal srce in pljuča Brjuhanjenkov aparat »umetno srce«, ki je deloval absolutno točno in brezhibno. Profesor je na ta način operiral deset psov.

Kirurg Tjerebinski je pričel s poizkusi že pred dvema letoma. Vsi operirani psi žive še danes v inštitutu za transfuzijo krvi v Moskvi. Periodični pregledi psov potrjujejo, da so operacije popolnoma uspele in je sedaj na vrsti človeško srce. Glavno pri operaciji srca je: kirurg mora skrbeti, da se ne zgosti kri. In tudi ta problem je moskovski inštitut uspe-

šno rešil. Učenjaki zavoda so iznašli celo vrsto kemičnih spojin, ki delujejo na to, da ostane kri tekoča. Ti preparati, takozvani specifični stabilizatorji, povzročajo nagli padec temperature krvi. Kirurgi upajo, da jih bodo lahko uspešno uporabljali tudi pri drugih boleznih.

Nedčloveka bodo napravili!

Uprava ene najstarejših in največjih londonskih bolnišnic je objavila v londonskih časnikih obširen komunikat o najnovejši iznajdbi svojih zdravnikov. Profesorji bolnišnice so se bavili že dolga leta z nekim kemičnim preparatom, ki ima baje lastnost, da podaljša človeško življenje in krepí vse telesne in duševne sposobnosti onega, ki uživa ta preparat. Profesorji trdijo, da izgubi človek, ki zauživa ta preparat, popolnoma vsak strah in se njegova duševna moč močno razvije, telesni organizem pa neverjetno okrepi. Poizkus s tem preparatom je pri raznih živalih, kot so ovce, mačke itd., popolnoma uspel. Mačke, ki so jim preparat primešali k hrani, so postale tako bojevit in hrabre, da so pričele napadati velike pse, ki so jih preganjale in končno tudi premagale.

Nov tip motornega čolna.

Neki francoski inženjer je skonstruiral nov tip motornega čolna, pri katerem se oja skoro ne da govoriti o kakem čolnu. Vodno vozilo sestoji namreč iz treh vodnih, podolgovatih valjev, od katerih sta dva nameščena zadaj, eden pa spredaj in so vsi trije napolnjeni z zrakom. Med seboj so zvezani tako, da je sredi med njimi neke vrste ladjica, v kateri je montiran motor z zračnim vijakom. Konstruktor upa, da bo s tem novim motornim čolnom dosegel brzino najmanj 165 km na uro in sicer zato, ker ne naleti njegov čoln med vožnjo na noben vodni odpor: vsi trije podolgovati valji se namreč v vodi naglo obračajo, tako da je vsak odpor vode v resnici izključen. Če je konstruktorjevo upanje res opravičeno, bo pokazala bližnja bodočnost.

Mali oglasi

Razno

SEDAJ KO PRIHAJA ZIMA, in vaših koles ne boste več rabili, nudi se vam prilika, da jih pustite temeljito osušiti, emajlirati, poniklati, vse kroglične ležaje zbrusiti, tako da bodo do prihodnje spomladi zopet popravljena, kakor nova. Shramba koles in motorjev čez zimo. Hitra postrežba. Zajemčeno in solidno delo. Brezkonkurenčne cene. Priporoča se mehanična delavnica Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ul. 14. Zadoštuje dopisnica, da pridemo na dom po kolo! 3889

PUSTNI KROFI najfiniši, dnevno sveži, samo 1.— Din komad. Pekarna Čebokli, Glavni trg. 42

DRSALKE BRUSI

in ponikla dobro mehanična delavnica Justin Gustinčič, Tattenbachova ulica 14. 21

»PRIJATELJ GOSPODINJE« je patentirani štedilni obroč, katerega dobijo ceni, interesi na dvodnevno poizkušnjo brezobvezno. Svoj naslov in čas obiska izvolite sporočiti zastopniku I. Bratošu, Maribor, Meliska 38. 182

Stanovanje

STANOVANJE v mansardi, vilika soba, mala kuhinja, čisto separirano, takoj oddam le stalno nameščeno starejši 2—3 članski stranki. Najemlina Din 300.— mesečno. Vprašati Sritarjeva ulica 5., I. 184

Sobo odda

OPREMLJENO SOBO s prostim vvhodom oddam takoj. Keizerjeva ulica 9, vrata 12 (Melle). 182

Kupim

PROTI OGNJU VARNO Wertheim blagajno kupimo. Ponudbe pod »Kassa« na upravo lista. 181

Pouk

POUČUJEM vse predmete za ljudsko in nižjo srednjo šolo po Din 7.— od ure. Ponudbe pod »Učiteljska« na upravo lista. 183

NEMŠČINA

brez učenja posameznih besed, konverzacija, začetni pouk, trgovska korespondenca. Hiter, siguran uspeh. Poskusna lekcija Din 10.— Naslov v upravi. 4321

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je naša iskrenoljubljena soproga, ozir, dobra mati, stara mati, tašča in teta, gospa

Agata Šajna

soproga žendarmerskega stražmojstra v. p.

v ponedeljek, dne 16. januarja 1933 ob 3. uri zjutraj po dolgi mučni bolezni in sprevidena s tolažili sv. vere, v 50. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb blagopokojnice se bo vršil v sredo, dne 18. januarja 1933 ob 15. uri, iz mrtvašnice mestnega pokopališča na Pobrežju.

Sv. maša za dušo se bo darovala dne 19. januarja ob 7. uri v župni cerkvi sv. Magdalene.

Maribor, dne 16. januarja 1933.

Ivan Šajna, soprog;

Janko, učitelj; Vladimir, ključavničar; Ferdo, železn. prometnik; Bogdan, učenc, sinovi; Marica, Ljudmila, učiteljici; Anica, kand. učiteljica, hčerke. Vsi ostali sorodniki. 188